

vægelsen efter min Overbevisning rigtignok ikke megen Livskraft, da der her kun er Tale om et ringe Beløb. Man maa jo dog ogsaa efterhaanden gøre sig klart, at Staten kan ikke være Amme for alle mulige Slags Ting, man maa i nogen Maade lade Befolkningen selv bringe Ofre for de Opgaver, som den finder, det er nødvendigt og ønskeligt for den at faa fremmet. Det er jo ikke saaledes, som jeg tror det ærede Medlem fra Langeland (P. Munch) antydede, at man ansaa denne Bevilling for at være unyttig. Nej, der er jo en Mængde Bevillinger, som vi aldeles ikke anse for at være unyttige, men som vi maa gaa bort fra. Det er en absolut Nødvendighed. Thi det, der er nødvendigt, og det, der er nyttigt, er, at vore Udgifter og Indtægter komme til at svare til hinanden. Man har fra mange forskellige Sider stillet Krav og det meget stærkt til den nuværende Regering om, at den skulde søge at bringe vore finansielle Forhold paa Fode og skaffe Balance. Men saa snart der er Tale om dette eller hint Bidrag, falde Ordene anderledes. Det er naturligvis kun et ringe Bidrag, men det er alle de mange smaa Beløb, der efterhaanden blive til de store Summer. Det har sin Betydning, at man holder igen paa alle disse forskellige Foretagender, man laver ude i Befolkningen. De maa selv tage disse Opgaver op. Det kan ikke være Statens Formaal at skulle fremhjelpe ethvert muligt nyttigt Foretagende. Dette, at man skal gøre sig Anstrengelser for at faa en god Sag frem, har undertiden overordentlig stor Betydning. Det kan godt være, at det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 4de Valgkreds (Moltesen) tager ganske fejl. Hvis dette virkelig er et godt Foretagende, kan det være, at det kommer til at gaa ganske anderledes sundt og kraftigt frem i det Øjeblik, man tager Statens Støtte fra det. Det er heller ikke givet, ja det kan knapt være muligt, at Nægtelse af dette Beløb paa 8,000 Kr. kunde slaa et saadant Foretagende ihjel. Jeg skal derfor fremdeles paa Udvalgets Vegne tilraade at stemme for, at denne Bevilling udgaa.

K. M. Klausen: Jeg vil gerne gøre et Par Bemærkninger til den ærede Ordfører. Han sagde, at jeg havde ingen Sympati for Friskolen, og at jeg havde kaldt den for en Skulkeskole. Det er en Misforstaaelse, det har jeg ikke kaldt den, paa ingen Maade. Men jeg nævnede, at man fra anden Side havde sagt, at de vare — eller nogle af dem vare Skulkeskoler. Her vilde der have været en udmærket Lejligh-

hed for Friskolerne til at bevise, at de ikke vare det, de fra visse Sider bleve beskyldte for. Det kunde være sket ved, at vi havde faaet Lov til at se deres Forsømmelsesprotokoller. Jeg kan heller ikke tro, at Friskolerne, hvis denne Fordring blev fremsat fra Ministeriets Side, i Længden vilde kunne nægte, at vi fik at se, hvorledes det forholdt sig med Forsømmelserne. Det er nemlig et Forhold, der holdes nøjagtigt Rede paa ved alle andre Skoler, der ved man, hvorledes det stiller sig med Forsømmelser, om det er af lovlig Grund, ulovlig Grund, Sygdom o. s. v. Hvorfor maa vi ikke faa det samme at se fra disse Skoler? Hvis deres Papirer ere i Orden, lad dem saa komme frem med dem.

Nu siger den højtærede Minister, at naar de blot opfyldte Fordringerne, som Skoleloven af 1855 stiller i Retning af Undervisningspligt, maa vi være fornøjede. Nej, det skulle vi ikke være fornøjede med, thi det, der kræves der, er saa lidt, at vore Børn gerne skulde lære adskilligt mere, end der staar i denne gamle Lov.

Den ærede Ordfører sagde, at jeg havde ingen Sympati for eller Forstaaelse af Friskolebevægelsen. Jo, det har jeg, for saa vidt den bæres frem af virkelig ideelle Hensyn. Men min Sympati for den taber sig meget betydeligt, naar vi se, hvorledes Friskolebevægelsen stræber efter at faa fat i Statens Penge og leve paa det offentliges Bekostning. Saa kan man sagtens være ideel, saa er det ikke saa vanskeligt at holde Fanen højt, naar man kan faa andre til at betale. Vi have paa dette Budget en Del Forslag om fra Statens Side at yde Understøttelse til en Række gamle Friskolelærere, og det er en ren Ynk at læse de Motiver, der følge med. Man ser saaledes en gammel Friskolelærer, der har arbejdet 30—40 Aar i Friskolens Tjeneste og nu er opslidt, paa sine gamle Dage ikke have noget at leve af. Det oplyses om ham, at han ikke har andet end en lille Alderdomsunderstøttelse, som Kommunen giver ham. Saa kommer man til Staten, og den giver saa sin Understøttelse. Men jeg siger, at saa er det ikke saa beundringsværdigt, at man lader saa ideel, at man holder Friskolens Fane højt, naar man alligevel til syvende og sidst skal leve paa Statens Bekostning.

Det ærede Medlem kunde ikke forstaa min Bemærkning om Skaarup Seminarium og mente ikke, at det vilde være rigtigt, at dette Forslag kom frem igen ad Aare. Jeg saa helst, at det kom frem igen til næste Aar. Men, siger det ærede Medlem,